

COVID-gyorsteszték, társadalmi konzultációra beküldött észrevételek

Allegro Consulting

2022. 02. 01.

Az Allegro Consulting az alábbi észrevételeket teszi a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) felhívására a COVID-gyorstesztetek piacán lefolytatott gyorsított ágazati vizsgálat jelentéstervezetére.¹ Hozzájárulunk, hogy e dokumentumot és/vagy annak tartalmát a GVH közzétegye a honlapján.

Mindenekelőtt gratulációnkat szeretnénk kifejezni, hogy a GVH rövid időn belül (amibe a karácsonyi időszak is beletartozott) ilyen információgazdag jelentéstervezetet készített. Nyilvánvaló, hogy sok munkaórát töltöttek a vizsgálattal az előírt 30 napos határidőn belül. Ugyanakkor észrevehető, hogy a 30 nap nem feltétlenül elegendő ahhoz, hogy a GVH megalapozott javaslatokkal álljon elő.

Az alábbiakban négy pontban rövid észrevételeket teszünk a GVH javaslataira (a négy pont a jelentéstervezet IX. fejezetének struktúráját követi).

Összegzés:

- Támogatjuk a lakossági kiskereskedők körének bővítését, ám javasoljuk a szóbeli tájékoztatási kötelezettség egyidejű megszüntetését.
- Nem támogatjuk a tesztek árainak szabályozását, másodlagos megoldásként sem.
- A COVID-tesztetek import-piacára vonatkozóan versenyhatósági vizsgálat indítását javasoljuk.

1. Lakossági kiskereskedők körének (ideiglenes) bővítése

Jelenleg az antigén gyorstesztetek az „offline” térben a lakosság számára patikákban és gyógyászati segédeszközöket árusító üzletekben elérhetőek (online több helyen is elérhetőek, pl. általános webáruházakban). A GVH javasolja, hogy a tesztek határozott időtartamra (pl. három hónapra) szupermarketekben, élelmiszer-boltokban, drogériákban és benzinkutaknál is elérhetővé váljon.

A gyorsteszteteket árusító kiskereskedők számának kiszélesítése jó megoldásnak tűnik. A gyorsteszteteket a lakosság a lakóhelyéhez közelebb is meg tudná így venni, és a gyógyszertárakra is nagyobb versenynyomás nehezedne. Ez valószínűleg a COVID-tesztetek árának csökkenésével járna az esetben, ha a gyógyszertárak és gyógyászati segédeszközöket árusító üzletek valóban a versenyzői szintnél magasabb profitrátával árulják a teszteteket.

A jelentéstervezet azonban nem ad indoklást arra, hogy a kiskereskedők számának kiszélesítését miért kell időben korlátozni (pl. csak három hónapra). Az időbeli korlát önmagában az elérni kívánt piaci célokat gátolhatja. Például, miért fektetne be egy benzinkutas COVID-tesztetek beszerzésébe, ha annak eladási lehetőségei időben korlátozottak.

Fontos azt is megjegyezni, hogy a jelentéstervezet szerint e tesztetek Magyarországon nem lehet úgy eladni a lakossági fogyasztóknak, mint más termékeket. Kérdés felmerülése esetén a kiszolgáló személyzetnek részletes tájékoztatást kell adnia a

¹

https://gvh.hu/pfile/file?path=/dontesek/agazati_vizsgalatok_piacelemzesek/agazati_vizsgalatok/Antigen_teszt_gyorsított_agazati_vizsgalat_-_Jelentéstervezet_220124.pdf&inline=true (továbbiakban: jelentéstervezet).

használat módjáról, kockázatokról, stb.² Nem életszerű elvárni egy benzinkúti eladótól, hogy minden részletében megbízható tájékoztatást adjon a tesztekéről (egy gyógyszerészhez hasonlóan).

Észrevételek:

- **alapos indok hiányában nem javasoljuk időbeli korlát bevezetését. A javasolt három hónap valószínűleg sok esetben arra sem elegendő, hogy a bevont kiskereskedők új üzletmenetet alakítsanak ki.**
- **A tesztek árúsító kiskereskedők számának kiszélesítésének a szóbeli tájékoztatási kötelezettség eltörlésével együtt kell járnia. A megfelelő tájékoztatás megtörténhet például – amennyiben szükséges – a dobozban mellékelt leírások egyértelműsítésével és egységesítésével.**

2. Rövidebb értékláncok kialakítása

A GVH javaslata, hogy a piaci szereplők (elsősorban gyógyszertárak) törekedjenek a rövidebb értékláncok kialakítására a COVID-tesztek beszerzésekor. A jelentéstervezet említi, hogy a „fizikai árúsítók helyek” gyakran nagykereskedőktől, és nem közvetlenül az importőröktől szerzik be a tesztek. Ezért ezen kiskereskedőknek érdemes lenne közvetlenül az importőrökhöz fordulnia.

A GVH feltételezi, hogy a gyógyszertárak és más kiskereskedők, akiknél ez a „probléma” felmerül, nem a lehető legoptimálisabb megoldást választják üzletvitelük során. Ez egy nem megalapozott vélelem: minden piaci szereplőtől, így a gyógyszertáraktól is elvárható, hogy adott körülmények között a költségek minimális szinten tartására törekedjenek. Nem szükségszerű azonban, hogy a beszerzési ár legyen az egyetlen (vagy legfontosabb) szempont.

Lehetséges, hogy a gyógyszertárak szándékosan létesítenek beszállítói kapcsolatot a – GVH szerint megkerülhető – nagykereskedőkkel. Ennek számos oka lehet: a jelentéstervezet is említi például, hogy a patikáknak fontos a megbízhatóság, amit a nagykereskedőktől várnak el elsősorban. Számukra ismeretlen importőrrel szerződni kockázatokat rejthet. Az is elképzelhető, hogy a COVID-tesztek beszerzése egy adott nagykereskedőtől más gyógyszerek beszerzési áraira pozitív hatással van (pl. árengedmény).

A GVH javaslata az értékláncok lerövidítésére azt a feltételezést (is) magában foglalja, hogy az importőrök által alkalmazott árak versenykonformak. A jelentésben leírtak alapján ez kétségsbe vonható, hiszen az importőrök bruttó árrése 100% körül volt a teljes vizsgált időszakban.³ Lehetséges, hogy a COVID-tesztek magas értékesítési árának elsődleges oka, hogy az importőrök árai túl magasak.

Észrevételek:

- **Érdemes lenne a GVH-nak megvizsgálni a COVID-tesztek import-piacát, akár nemzetközi összehasonlításban is. A 100%-os importőri árrés még a működési költségek figyelembevételével is magasnak tűnik.**
- **A beszerzési struktúrák optimális kialakítását ugyanakkor a piaci szereplőkre érdemes bízni.**

² Jelentéstervezet, 18-19. oldal.

³ Jelentéstervezet, 29. oldal.

3. Árszabályozás

Amennyiben a COVID-gyorsteszt lakossági értékesítésére kijelölt kiskereskedők körének szélesítése (ld. 1. pont) nem lenne megfelelő, a GVH a tesztek árának hatósági maximalizálására tesz javaslatot. Szerintünk ez egy elhamarkodott javaslat.

Árszabályozást ritkán használják versenyjogi jogorvoslatként. Ennek az az oka, hogy egy nem megfelelően kialakított árszabályozás aláássa a versenypiaci viszonyokat, és nem kívánt következményekhez vezetnek.

Az árszabályozásnak szilárd bizonyítékokon kell alapulnia a súlyos piaci hiányosságra vonatkozóan, kifejezetten a piaci hiányosság forrását kell megcéloznia. Továbbá, a szabályozásnak arányos választ kell adnia abban az értelemben, hogy a piaci hiányosság nem orvosolható kevésbé korlátozó beavatkozással, pl. piacralépés elősegítésével (ld 1. pont) vagy a fogyasztók tudatosságának növelésével.

„Veszélyes az a politika, amely árszabályozással próbálja finomhangolni a tökéletlenül versenyképes piacokat. [...] Ajánlatos a korlátlan versenyfeltételek kialakítására támaszkodó általános politika követése, kivéve a természetes monopóliumok esetét.”⁴ (fordítás az angol eredetiből)

Túl magas maximalizált árszint kiszabása hatékonytalan. Annak túl alacsony szintje pedig megnehezítheti a tesztvásárlást (a kereslet meghaladná a kínálatot), és egyes drágább, de jobb minőségű márkák (pl. a teszt eredménye megbízhatóbb) nem lennének elérhetőek. Ezekre a GVH is felhívja a figyelmet a jelentéstervezetben.

Végül pedig, a jelentéstervezet 3. ábráján az látható, hogy a legolcsóbb gyorsteszt Magyarországon 8 Euróba kerül. Ez azonban a GVH saját piacvizsgálatának eredményei alapján is túl magas érték: a jelentéstervezet 9. ábrája alapján 2022. januárjában a legolcsóbb gyorsteszt 1 700 Forint körül volt, ami a mai árfolyamon számítva 4,8 Euróval egyenértékű. Ez sokkal kevésbé tér el a jelentéstervezet 3. ábráján és 1. táblázatában található más országok értékeitől.

Véleményünk szerint a piaci árakat az 1-2. pontban kifejtett javaslatok megfelelően csökkenthetik.

Észrevétel: mindenre kiterjedő piacvizsgálat hiányában nem támogatjuk a COVID-tesztek árának maximalizálását. Egy ilyen sokszereplős piacon a túl egyszerű árszabályozás kontraktproduktív lenne, túl részletes szabályozást pedig nem könnyű betartani és betartatni.

4. Kiterjedtebb fogyasztói tájékoztatás a webshopokban

Teljesen egyetértünk a GVH javaslataival.

Észrevétel: nincs.

⁴ W. Kip Viscusi, J.E. Harrington, Jr., J.M. Vernon, Economics of Regulation and Antitrust, Fourth Edition, 2005, Massachusetts Institute of Technology, 563-564. oldal.